

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(вибіркова фахова навчальна дисципліна)

«ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО»

Освітньо-професійна програма «Політологія»
Спеціальність – 052 Політологія
Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки
Освітній ступінь – бакалавр

Розробник:

Приходько Сергій,

доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін, к.політ.н., доцент

Гарант ОПП:

Приходько Сергій,

доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін, к.політ.н., доцент

Полтава, 2023 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Політичне лідерство
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	вибіркова фахова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	кафедра гуманітарних і соціальних дисциплін
Контактні дані розробників, залучених до викладання	Викладач: Приходько Сергій, к. політ. н., доцент, доцент кафедри гуманітарних і соціальних дисциплін Контакти: ауд. 458, навчальний корпус № 4 e-mail: serhii.prykhodko@pdaa.edu.ua сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/prihodko-sergiymikolayovich
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність Освітня програма	052 Політологія Політологія
Попередні умови для вивчення дисципліни	«Основи політології», «Загальна теорія політики», «Політичні режими та політичні системи сучасності», «Політична культура»

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: надати здобувачам вищої освіти необхідні знання стосовно сутності, типології та особливостей діяльності політичних лідерів в умовах сучасної політичної дійсності, навчити використовувати теоретичні знання у практиці управлінської діяльності.

Основні завдання навчальної дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти знань і вмінь орієнтуватися в основних світових і вітчизняних напрямках обґрунтування явища політичного лідерства; вироблення навичок політологічного аналізу функціонування і діяльності політичних лідерів у системі політичних інститутів, застосування отриманих знань у професійній діяльності.

Компетентності:

загальні:

ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК09. Здатність приймати обґрунтовані рішення та працювати в команді.

спеціальні (предметні, фахові):

СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні

СК10. Спроможність професійно виконувати політико-організаційні, експертні, дорадчі та консультативні функції на національному та міжнародному ринку праці.

Програмні результати навчання:

РН05. Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.

РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах

PH12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

PH13. Вміти аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		л	с	с.р.
Тема 1. Сутність, особливості та функції політичного лідерства.	15	2	2	11
Тема 2. Імідж політичного лідера.	15	2	2	11
Тема 3. Типологія і стилі політичного лідерства.	15	2	4	9
Тема 4. Сутність парламентського лідерства.	15	2	2	11
Тема 5. Партійне політичне лідерство	15	2	2	11
Тема 6. Інформаційно-комунікативне забезпечення політичного лідерства.	15	2	4	9
Тема 7. Проблеми та перспективи формування сучасного політичного лідера.	15	2	4	9
Тема 8. Політичні лідери сучасної України та країн світу.	15	2	4	9
Усього годин	<i>120</i>	<i>16</i>	<i>24</i>	<i>80</i>

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				
	Опитування на семінарських заняттях	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи	Реферат	Разом
PH05	15	3	4	3	25
PH10	15	3	4	3	25
PH12	15	3	4	3	25
PH13	15	3	4	3	25
Разом	60	12	16	12	100

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування на семінарських заняттях	Розв'язування тестів	Виконання завдань самостійної роботи	Реферат	

Тема 1. Сутність, особливості та функції політичного лідерства.	5	-	2	-	7
Тема 2. Імідж політичного лідера.	5	-	2	-	7
Тема 3. Типологія і стилі політичного лідерства.	10 (5+5)	-	2	-	12
Тема 4. Сутність парламентського лідерства.	5	-	2	-	7
Тема 5. Партійне політичне лідерство.	5	-	2	-	7
Тема 6. Інформаційно-комунікативне забезпечення політичного лідерства.	10 (5+5)	-	2	12	24
Тема 7. Проблеми та перспективи формування сучасного політичного лідера.	10 (5+5)	-	2	-	12
Тема 8. Політичні лідери сучасної України та країн світу.	10 (5+5)	12	2	-	24
Разом	60	12	16	12	100

Критерії оцінювання

Опитування на семінарських заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє повне розуміння його змісту; обґрунтовує власні думки; демонструє на високому рівні здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері, аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування; наводить необхідні приклади, аргументує їх; активно бере участь у дискусіях, диспутах, виявляє ініціативу; демонструє на високому рівні базові знання проблем політичного лідерства;
4	здобувач вищої освіти ґрунтовно і послідовно викладає вивчений навчальний матеріал, виявляє належне розуміння його змісту, але припускається незначних помилок, які самостійно виправляє після зауважень викладача; демонструє на належному рівні здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування; наводить необхідні приклади, аргументує їх; бере участь у дискусіях; виявляє ініціативу; демонструє на достатньому рівні базові знання проблем політичного лідерства;
3	здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння тематики навчальної дисципліни, викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує власні думки; пов'язує теоретичний матеріал з практичними вміннями з допомогою викладача; участь у дискусіях, диспутах бере не охоче, не виявляє ініціативу; демонструє на середньому рівні базові знання принципів здійснення влади та публічної політики, проблем політичного лідерства;
2	здобувач вищої освіти під час відповіді демонструє елементарний рівень засвоєння навчального матеріалу, викладає його непослідовно і невпевнено, допускається значних принципових помилок у викладенні фактів, що спотворюють їх зміст, досить фрагментарно відтворює основні категорії з дисципліни; аналіз публічної політики здійснюється на поверхневому рівні;

1	здобувач вищої освіти не виявляє знань більшої частини навчального матеріалу, допускає суттєві помилки, що можуть спотворювати зміст питань; не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати власні думки і відчуває труднощі під час добору прикладів та поєднання теорії з практичними навичками; демонструє на низькому рівні базові знання проблем політичного лідерства.
0	відповідь відсутня

Розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-12	За кожну правильну відповідь 1 бал

Виконання завдань самостійної роботи (в розрізі кожної теми)

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Завдання самостійної роботи з теми виконані відповідно до методичних рекомендацій у повному обсязі з демонструванням уміння застосовувати необхідну інформацію, знання, методи та інструменти для організації результативної та ефективної освітньої діяльності; здобувач вищої освіти застосовує творче мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем в навчальній діяльності для реалізації програмних результатів навчання, демонструє здатність навчатись.
1	Завдання самостійної роботи виконані частково, або мають неточності чи незначні помилки з частковим демонструванням уміння застосовувати необхідну інформацію, знання, методи та інструменти для організації результативної та ефективної освітньої діяльності; здобувач вищої освіти не застосовує творче мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем в навчальній діяльності.
0	Завдання самостійної роботи не виконані, або виконані повністю неправильно.

Написання реферату

Кількість балів	Критерії оцінювання
10-12	виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; дані правильні відповіді на додаткові питання; вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності з дотриманням принципу автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, академічної доброчесності, в процесі доповіді демонструє на високому рівні сформовані навички ділової комунікації, професійної етики
7-9	виконані всі вимоги до написання і захисту реферату; визначена проблема й обґрунтована її актуальність; зроблений аналіз різних поглядів на проблему науковців; сформульовані чіткі завдання дослідження; логічно викладена власна позиція; зміст реферату відповідає темі, що розкрита повністю; сформульовані

	висновки відповідно до завдань; витриманий обсяг реферату; дотримані вимоги до зовнішнього оформлення; відповіді на додаткові питання не повні; вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності з дотриманням принципу автономної та якісної роботи щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, академічної доброчесності, в процесі доповіді демонструє на достатньому рівні сформовані навички ділової комунікації, професійної етики
3-6	основні вимоги до реферату і його захисту виконані, але при цьому допущені деякі недоліки; не обґрунтовано актуальність проблеми, висновки не чіткі; наявні певні неточності у викладенні матеріалу; вимоги щодо оформлення реферату дотримані; на додаткові питання дані неповні відповіді; здобувач вищої освіти в процесі доповіді демонструє на середньому рівні сформовані навички ділової комунікації, професійної етики.
1-2	є істотні відступи від вимог до реферування, зокрема: тема розкрита лише частково; допущені фактичні помилки в змісті реферату або при відповіді на додаткові питання; висновки відсутні; здобувач вищої освіти в процесі доповіді не розкриває повно тему реферату, не вибудовує свою діяльність на базі принципів професійної етики та персональної відповідальності; демонструє на низькому рівні сформовані навички ділової комунікації, професійної етики
0	реферативна робота не виконана

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 120.

Кількість кредитів – 4.

Форма семестрового контролю – залік.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. У разі відсутності здобувача вищої освіти на практичних заняттях з поважної причини (документальне підтвердження) надається право відпрацювати пропущене заняття, у разі відсутності без поважних причин – здобувач вищої освіти не одержує бали за практичне заняття і позбавлений права на їхнє відпрацювання.

Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни здобувач вищої освіти отримує на занятті 0 балів. Списування під час виконання тестових завдань, практичних завдань та завдань екзаменаційної роботи заборонені. Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці **АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ**: <https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті, перед опануванням цієї навчальної дисципліни. Визнання набутих результатів навчання або відмова у їх визнанні, набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadok22.pdf>

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Презентації, словники, відеоролики.

Рекомендовані джерела інформації:

1. Гошовська В., Пашко Л. Політичне лідерство: навч. посіб. К.: НАДУ. 2013. 300 с
2. Зоткин А. «Львы» и «лисы» украинской политики. Київ : Наукова думка, 2010. 344 с.
3. Пірен М. І. Лідерство : сутність та реалізація в українському суспільстві : навч. посіб. Київ: Ун-т «Україна», 2012. 232 с.
4. Політика в особах (Політичне лідерство на постсоціалістичному просторі: національний і регіональний контексти): навч. посібник / За заг. ред. проф. Ф. М. Рудича. Київ: ПІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2012. 400 с
5. Сергеева Л. М., Кондратьева В. П., Хромей М. Я. Лідерство : навч. посібн. /за наук. ред. Л. М. Сергеевої. Івано-Франківськ. «Лілея-НВ». 2015. 296 с.
6. Сопівник Р. В., Сопівник І. В., Варивода Н. А. Лідерологія: навчальний посібник. Київ: «Компринт», 2018. 488 с.
7. Сопівник Р. В. Виховання лідерських якостей студентів аграрних вищих навчальних закладів: [монографія]. Київ:«ЦП «Компринт», 2012. 500 с.
8. Теорія і практика формування лідера : навчальний посібник / О. Г. Романовський, Т. В. Гура, А. Є. Книш, В.В. Бондаренко. Харків, 2017 р. 100 с.

Допоміжні

1. Гапоненко А. Інститут політичного лідерства як передумова демократизації політичної системи України. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Том 22. № 28 (2020). URL: <https://sj.npu.edu.ua/index.php/pnspd/article/view/865>
2. Держановська С. Л. Сутність політичного лідерства: аналіз праць сучасних українських науковців. Ефективність державного управління: зб. наук. пр. регіонального інституту державного управління Національної академії управління при Президентові України. 2014. Вип. 40. Львів: ЛРІДУ НАДУ. С. 310–316
3. Дудко І.Д. Політичне лідерство: на прикладі президенціоналізму США. Економіка та держава. Серія: Політологія. № 1 (1). (2019). URL: <https://ipk.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/04/zhurnal-E-i-D-Politohiia-1-2019.pdf#page=18>
4. Кочубей Л. Політична еліта та політичний клас: класичні зарубіжні концепції. Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. 2009. № 17. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/26610/15-Kochubey.pdf?sequence=1>
5. Милосердна І.М. Імідж політичного лідера як категорія PR-технології. Актуальні проблеми політики. № 64. (2019). URL: <http://app.onua.edu.ua/index.php/app/article/view/191/188>
6. Сах К. І. Інститут політичного лідерства в системі інститутів політичної влади. Соціально-політичні студії : наук. альманах ОНУ ім. І. І. Мечникова. № 2 (2018). URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/24114>
7. Секунова Ю. В., Товкун І. І. Політичне лідерство в Україні : жіночий аспект. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки. Том 30 (69). № 4 (2019). URL: http://www.hist.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/4_2019/4_2019.pdf#page=75
8. Траверсе О. Політичне лідерство та керівництво доби «лібералізованого» тоталітаризму в СРСР: український контекст (60-ті – початок 90-х рр. XX ст.). К.: ПІЕНД імені І. Ф. Кураса НАН України. 2010. 268 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. URL: <http://www.ipiend.gov.ua/>
2. Міжнародна асоціація політичних наук. URL: <https://www.ipsa.org/>
3. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: <http://icps.com.ua/>
4. Міжнародний центр лідерства і розвитку. URL: <https://ildc.org.ua/en/ildc/>
5. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
6. Національна Парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua/>
7. Український незалежний центр політичних досліджень. URL: <http://www.ucipr.org.ua/ua/>
8. Центр Лідерства УКУ. URL: <https://uculeadership.com.ua/>